

I DALIS

ROMANTIKAS
LUVRE

I SKYRIUS

PARYŽIUS, 1851 METŲ
LAPKRIČIO PABAIGA

Ana jautėsi tarsi romano veikėja. Dar prieš savaitę ji dirbo vokiečių kalbos mokytoja Karlsruhėje, o dabar neįgaliojo vežimėlyje važiuoja Paryžiaus gatvėmis stengdamasis pavyti žmogų vardu Aleksandras Diuma.

Ji turi užkirsti kelią jo machinacijoms.

Iš pradžių reikėjo įrodyti, kad jis elgiasi nedorai. Savo tarną Imanuelį ji paprašė pasidairyti, bene pamatys kokį nors laikraščių pardavėją. Imanuelis stūmė jos vežimėlį bulvaru. Niekumet anksčiau ji nebuvo pakliuvusi į tokią spūstį. Praeiviai kliuvinėjo už jos vežimėlio ir jį iš visų pusių stumdė. Rudens vėjas žnaibė skruostus. Žmonės prilaikė skrybėles, kad vėjas jų nenupūstų. Ana po smarku tvirčiau susirišo kepuraitę gaubiančios skarelės mazgą.

Netrukus Imanuelis užmatė iš lentų ir dėžių suręstą bei paprastą paklode uždengtą kioską priešais ryškiai apšviestą kavinę. Jauna pardavėja dėliojo savo prekes – knygas ir laikraščius.

– Bjaurus tas lapkritis, viską suterlioja, – atsakė prekiautoja, kai Ana ją pasveikino palinkėdama gero vakaro. – Su mano laikraščiais bent maloniai praleisite dieną, paskui galėsite jais

iškloti drėgnas grindis, – gyrė ji savo prekę, pavargusia ranka rodydama į ekspoziciją.

– Aleksandras Diuma. Ar pažįstate jį? – paklausė Ana.

Pardavėjos akys iškart sužibo šviesiau negu kavinės žiburiai.

– Ar pažįstu mesjė Diuma? Nejuo manote, kad esu šviesuomenės dama? – Ji parodė į savo apsitrynusį švarkelį.

– Aš kalbu apie jo istorijas. Ar turite ką nors? – pasidomėjo Ana, mostelėdama į laikraščius.

Pardavėja ištraukė vieną egzempliorių ir atkišo Anai.

– Anksčiau jis rašė laikraščiui „Le Siècle“. Dabar leidžia savo „Le Mousquetaire“, – perskaitė Ana pavadinimą. Po juo buvo parašyta: „Journal de M. Alexandre Dumas“.

Ji pasitaisė akinius. Titulinį puslapį puošė piešinys, vaizduojantis istoriniais drabužiais vilkintį vaikina, tikriausiai laikraščio pavadinimą iliustruojantį muškietininką. Šalia jo buvo nupieštas stalas ir į jį atremta muškieta.

Ana išskleidė laikraštį. Tačiau pardavėja ištraukė jį jai iš rankų ir atkišo nuo spaustuvės dažų pajuodusį delną.

– Penkiolika santimų, – pareikalavo. – Pirma užmokėkit, paskui skaitykit. Tokia yra sena laikraščių pardavėjų gyvenimo išmintis.

Ana išėmė tris monetas iš katinėliais papuoštos piniginės. Laikydama rankoje laikraštį ji paprašė Imanuelį nuvežti ją į kavinę. Čia nuo kalbų dūzgė kaip bičių avily, barškėjo sidabriniai šaukštai ir porceliano indai. Ana ir Imanuelis susirado nedidelį laisvą staliuką. Ana užsakė sau kavos, o Imanueliui – bokalą alaus. Nedelsdama išskleidė laikraštį, juo uždengdama visą žalią subraižytą staliuko paviršių. „Le Mousquetaire“ buvo išspausdintas ant plono pigaus popieriaus, raidės kai kuriose vietose kone persišvietė kiaurai. Viena ryški antraštė tituliniam

puslapyje skelbė: „Prancūzai, lauk iš Paryžiaus“. Taip vadinosi straipsnis, kuriame buvo skundžiamasi, kad baronas Hausmanas rengiasi perstatyti miestą. Mat daugelis paryžiečių neįstengė mokėti nuomos už naujus ištaigingus butus ir turėjo kraustyti į nuskurdusią rytinę Senos metropolijos dalį. Ana perbėgo akimis straipsnį. Ne, ne tai, ko ji ieško. Bet va! Titulinio puslapio apačioje dviejų skilčių straipsnis skelbė apie naują Diuma parašytą tęstinį romaną. Tekstas – pirmoji romano „Paryžiaus mohikanai“ serija – esąs vidiniuose laikraščio puslapiuose.

Ana susirado skelbiamą epizodą, Imanueliui padavė pirmąjį laikraščio lakštą, o pati skaitė toliau.

Antrame lakšte tikrai aptiko tęstinę istoriją. Joje buvo kalbama apie du įsimylėjęlius – Kolombaną ir Karmelitą. Per visokias gudrybes šiedu išvengė pavojų, į kuriuos buvo pakliuvę dėl savo pačių begėdiško elgesio. Nors ir sunkiai, bet Ana viską perskaitė iki galo. Tada pamojo padavėjui, užmokėjo monetais, kurių nedaug tebuvo likę, ir pasiteiravo, kur artimiausia žandarmerija.

Policijos būstinė buvo įsikūrusi niūrokame name *De Cléry* gatvėje. Imanuelis įstūmė Aną vežimėlyje pro pagrindines duris. Ore kybojo vyriško prakaito ir pypkių dūmų kvapai. Prie vieno rakandais netvarkingai apkrauto rašomojo stalo kiurksojo uniformotas vyriškis mieguistu veidu. Jis susiglostė siaurus ūsiukus ir kreipėsi į Imanuelį klausdamas, ko šiam reikia.

– Esu ta, kuri turi ką pareikšti, – prabilo Ana.

– Jūs, madam? – nusistebėjo nuvargęs balsas.

– Noriu paduoti skundą dėl žmogaus, kuris vadinasi Aleksandras Diuma, – atsakė Ana.

Žandaro veide nuovargio kaip nebūta.

– To rašytojo?

– O kiek žmonių tokia pavarde yra Paryžiuje? – atkirto Ana. – Žinoma, rašytojo.

Prie kitų dviejų stalų būstinės gale sėdinčių žandaro kolegų kaklai ištįso.

– Ką jis šįkart pridarė? – paklausė vyriškis prie klientų priėmimo stalo.

– Ar tai reiškia, kad jis – žinomas nusikaltėlis? – savo ruožtu pasidomėjo Ana.

– Apie tai neturiu teisės kalbėti. Jūs norėjote įteikti skundą. Kokia jo esmė? – Žandaras pasidėjo priešais save popieriaus lakštą ir iš bronzinės rašalinės ištraukė kamštį.

– Dėl... – Ana dirstelėjo per petį į Imanuelį. Jos palydovas gūžtelėjo pečiais. – ...papročių niekinimo, – pasakė ji.

Žandaras suraukė kaktą.

– Ar jis nedorai su jumis pasielgė?

– Ir dar kaip! – įsismagino Ana. – Dėl kiekvieno žodžio, kurį jis parašo, aš raustu iš gėdos.

Prie galinių stalų sėdėję žandarai atsistojo ir priėjo arčiau.

– Madam, – kreipėsi į ją žandaras. – Mes esame laisva valstybė. Mesjė Diuma – vienas garsiausių ir mėgstamiausių mūsų rašytojų. Skundas...

– Mėgstamas jis yra todėl, kad jam sekasi savo skaitytojus mulkinti ir pigiais triukais įgyti jų prielankumą. Jis yra... jis yra... – tą žodį Anai sunkiai sekėsi ištarti. – Jis yra... magnetistas, vienas iš tų, kurie žmones padaro klusnius. Jisai pavojingas!

Visi trys žandarai susižvalgė. Vienas ėmė mosuoti ranka, tarsi būtų ją nusiplikęs.

– Reikalauju, kad policija imtųsi prieš jį veiksmų.

– Mes negalime kišti žmogaus į kalėjimą vien todėl, kad jis rašo romanus, – paaiškino priimantysis valdininkas.

– Apie kalėjimą aš ir nekalbu, – Ana trenkė pirštinėta ranka per rašomąjį stalą. – Įsakykite nuplėšyti plakatus, peršančius jo šlykštynes. Uždrauskite laikraštį, kurį jis leidžia. Ir pasirūpinkite, kad jūsų tėvynainiai skaitytų geras knygas. Steikite visuomenei bibliotekas, o vaikams – mokyklas.

– Adresas? – norėjo žinoti žandaras.

– Nežinau, kur tas rašeiva įsitaisęs, – atsakė Ana.

– Turiu galvoje jūsų adresą, madam. Gyvenate Paryžiuje?

Ana neskubėjo atsakyti. Kaip tik šią akimirką perpykusi madam Šmalior, matyt, bus paliepusi išdanginti Anos kelioninius lagaminus ir nuvalkstyti jos lovos patalynę. Bet kol to tikrai nežino, gyvena ji ten. Ana padiktavo savo adresą: Reomiūro gatvė 38.

Žandaras greitai užpildė formuliarą ir paprašė Aną pasirašyti. Šį raštą jis padėjo ant popierių krūvos ir sunėrė pirštus.

– Gero vakaro, madam, – palinkėjo. Jo veide tarsi skulptūroje buvo iškaltas apsimestinis maloningumas.

Ana pasilenkė viršum rašomojo stalo ir sugriebė formuliarą. Pakėlusi pažvelgė į jį pro akinius.

– Kur parašyta, kokių veiksmų imsis policija?

Žandaras atsiduso ir pamėgino atgauti popierių.

– Niekur neparašyta. Nuspręš mūsų žandarmerija.

– O ką galvoja žandariai? – sumykė Ana pro nosį, lyg ši būtų užsikimšusi.

Šitie vyrai nežiūri į ją rimtai. Todėl, kad ji – moteris ir sėdi neįgaliojo vežimėlyje. Ji pasijuto užgauta.

– Tai – vien tik šios būstinės reikalas. – Žandarui mikliu jude-
siu pavyko sugriebti formuliarą.

Tačiau lakštas plyšo pusiau.

Ana sviedė tą popieriaus skiautę uniformuotajam atgal. Skiau-
tė pataikė vyrui į krūtinę ir tyliai nusklandė ant grindų,

– Jūs esate tik valdybos parankiniai, – užsipuolė pareigūną
Ana. – Noriu kalbėti su policijos prezidentu.

– O gal geriau su Respublikos prezidentu?

Ana jau norėjo paprašyti Imanuelį pamokyti įžūlųjį prancū-
zų deramų manierų, bet tą akimirką įsikišo vienas iš anųdviejų
žandarų. Jis apėjo aplink savo kolegą rašomąjį stalą ir visu ūgiu
atsistojo prie Anos vežimėlio.

Jeigu jis dabar familiariai atsitūps prie manęs, imsiu visa ger-
kle rékti, pagalvojo Ana. Bet žandaras nė nemanė to daryti, tie-
siog žvelgė į ją iš viršaus. Jis vilkėjo tokia pat mėlyna uniforma
kaip ir jo kolegos, tiktai ant pečių buvo daugiau ženkliukų.

– Jei leisite pastebėti, jūs, madam, atrodo, nesate prancūzė, –
prabilo tas vyras žemu balsu.

– Kilusi esu iš didžiosios Badeno kunigaikštystės. O ką ben-
dra tai turi su mano reikalu? – toliau ginčijosi Ana.

– Nieko, – atsakė karininkas. – Išskyrus nebent tai, kad neži-
note, kokios institucijos Prancūzijoje sergsti papročius.

– Policija, aiškus daiktas, – nepasidavė Ana. – Gal, sakysite, ne?

– Geriau kreipkitės į cenzūros įstaigą, – mėgino patarti žan-
daras. – Kam varginti ir taip darbais apkrautą mūsų viršininką?
Jūsų skundą, – kalbėjo jis, rodydamas pirštu į formuliaro skiau-
tę, – mes ir taip būtume siuntę kolegoms cenzoriams. Tačiau
tai užtruktu kelias savaites. Kodėl jums pačiai asmeniškai nesi-
kreipus į šią įstaigą? – Jis pasakė kažkokį adresą. – Rytoj iš ryto,

apie aštuntā valanda, kā nora tenai rasite. – Kiek patylējes pridūrē: – Turētumēte žinoti, kad Diuna istorijas visi mēgsta. Jeigu jo kūriniai dēl jūsu pakliūtū cenzūrai ģ nagus, visā Prancūzijā nuteiktumēte priēš save.

2 SKYRIUS

Į VAKARUS NUO PARYŽIAUS,
MONTEKRISTO RŪMAI, 1851 METŲ GRUODIS

Paryžius buvo dvoko sostinė ir kvėpalų tėvynė. Niekur kitur Europoje nebūtum radęs tokios daugybės kvėpalų, niekur kitur damos ir ponai už nosį kutenančius kvapus nepaklodavo tokios krūvos pinigų kaip čia, žinoma, tie, kurių kišenė išnešdavo. Ir darydavo jie tai ne šiaip sau: Paryžius buvo kloaka. Nuo gatvių kilo neapsakomas tvaikas – bjaurasties dvelksmas, lyg varpu gaubiantis miestą. Prancūzijos karaliai, kol jų dar buvo, bėgdavo nuo purvo ir suodžių, kai tik galėdavo. Didelius garbanotus perukus ir paradinius drabužius išvėdindavo, kai išjodavo medžioti į Bolonės girias. Tačiau po dienos malonumų tekdavo grįžti į liūną, apsimitantį pasauliniu miestu. Tad joks stebuklas, jog turtingiausieji sukišdavo didžiulius turtus, kad galėtų reziduoti ne Paryžiuje. Jie kėlėsi į vakarus nuo Paryžiaus, į Sen Žermeno prie Lė kalvas, tenai, kur miestas dar taip arti, kad galėdavai jį matyti, ir kartu taip toli, kad iš jo burnos sklindantis kvapas nepasiekdavo.

Ten kiekvienas Prancūzijos kunigaikštis, laikęs save šio to vertu, statydinosi rūmus. Ten gimė ir baigė savo dienas karaliai.

Ten kunigaikščiai kramtė vištų šlaunis, o kaulus svaidė į Paryžiaus pusę. Ten gražiausios visuomenės damos šokdavo su turtingiausiais vyrais šakoną ir nepykdavo, kai tie mindavo joms ant kojų. Tas, kuris įkopdavo į Sen Žermeno prie Lė kalną, būdavo atsidūręs šiek tiek arčiau dangaus.

Šiais laikais, 1851 metais, karalių nebebuvo, juos surijo revoliucijos. Tačiau jų rūmai tebestovėjo. Dabar jie priklausė turtingiems piliečiams, kurie iš geležinkelių verslo, prekiaudami cigarais, Kašmyro audiniais ir porcelianu, Venecijos krištolu ir skaidriu kaip krištolas šampanu krovėsi milžiniškus turtus.

Paprastieji tenkindavosi gyvendami dulkėtoje ištaigoje ir eidami poilsio tenai, kur Burbonų karaliai buvo palikę mėlynus pirdalus. O tas, kuriam verslas iš tikrųjų sekėsi, statydinosi rūmus.

Visai neseniai netoli Henriko IV, Karaliaus Saulės, rūmų, kur jis buvo gimęs, – atstumas toks, kad kam nors šuktelėjus galėdavo girdėti, – išdygo nauji rūmai. Jų statytojas jautėsi monarchu ir save vadino „rašytojų karaliumi“. Paryžiuje jį laikė burtininku, galinčiu žodžius paversti pinigais. Sen Žermene prie Lė jį pažinojo pirmiausia kaip žmogų, kuris pinigus gali paleisti vėjais.

– Rašykite! – griaudėjo balsas patalpoje, kurios sienos buvo išklijuotos slyvų mėlynumo tapetais.

Dešimt rašomųjų stalų lenktomis kojomis stovėjo eilėmis kaip mokyklos klasėje. Prie jų sėdėjo dešimt į kupras susimetusių vyrų. Ant kiekvieno kaktos blizgėjo prakaito lašai. Plunksnos jų rankose tarsi šokdamos margino vieną popieriaus lakštą po kito. Vienas iš tų vyrų, šviesiaplaukis jaunuolis, vilkintis seniai iš mados išėjusiu švarku, staiga liovėsi rašęs, ėmė skaityti tai, ką buvo išdėstęs popieriuje, pabaksnojo plunksnos smaigaliu sau per žandą ir nukreipė žvilgsnį į langą.

Sunkūs žingsniai išplėšė jį iš svajų, ant darbo stalo krito šešėlis.

– Apie ką galvojate, jaunasis drauguži? – pasidomėjo linksmas žemas balsas.

– Toje istorijoje, kurią turiu pagal jūsų sumanymą išplėtoti, man atrodo, nesueina galai, mesjė Diuma, – atsakė pasamdytasis rašytojas, tebežvelgdamas pro langą.

Anapus jo gruodžio vėjyje siūbavo parko medžiai. Lietaus lašai barbeno į Montekristo rūmų langų stiklus.

– Sakai, nesueina galai? – pakartotojo Diuma.

Šis buvo aukštas, stambaus sudėjimo vyras putliais skruostais. Garbanoti plaukai šiaušėsi ant galvos. Jų galiukai virpėjo. Apvaliaskruosčiame veide žybčiojo skvarbios sakalo akys. Kai jis imdavo šieptis, iškvėpinti ūsai sutrūkčiodavo, ir kas nepažinojo Diuma, galėdavo pamanyti, kad jis griežia dantimis. O iš tikrųjų „Trijų muškietininkų“ autorius šypsodavosi – kaip visuomet, kai jausdavosi pakliuvęs į keblią padėtį.

– Tikrai džiaugiuosi turėdamas savo romanų fabrikę tokį jauną talentą kaip jūs, Friušarai, – ištarė Diuma. – Prašom pasakyti, kas mano istorijoje yra ne taip.

– Siužetas įtemptas ir įdomus, – atsakė paklaustasis. – Bet man atrodo, kad sukčiaus personažas blankokas. – Friušaras bailiai žvilgtelėjo į savo darbdavį. – Jei galima taip sakyti. – Diuma buvo tamsaus gymio, tai paveldėjo iš tėvo, kurio tėvynė – Haitis.

– Daugiau spalvos dar niekam nepakenkė, – atsakė jis. – Prasimanykit ką nors, Friušarai. Pampirkykite teptuką į savo dvasios paletę, o tada liekite popieriui! Suteikite personažui gyvybingumo!

– Tą aš ir mėginu daryti, mesjė. Tačiau be galo sunku įsivaizduoti gyvą žmogų, – teisinosi tas.

– Ar matote lietaus lašus tenai ant stiklo? Įsivaizduokite, kad jie pripildo jūsų mintis. Ir kiekviename laše – idėja, kai kada – visa istorija. Friušarai, jūsų sieloje teka sraunūs upeliai. Vaizduotės upės ten užtvenktos. Sėskitės ant kranto ir užmeskite meškerę!

Friušaras vėl įdėlbė žvilgsnį į lango stiklą ir atsiduso.

– Sukčius turi pakliūti į kalėjimą, ten jį kankins kiti kaliniai ir paskui nužudys, – galiausiai ištarė jis.

Diuma patapšnojo Friušarui per petį.

– Nuostabu ir įspūdinga, jei norite mane paleisti elgeta. – Jis suvarė vienos rankos pirštus sau į plaukus. – O kaip, jeigu sukčius pasodinamas, bet kalėjimo vargai jo nesugniuždo? Ai, ne taip. Jis netgi užsigrūdina ir pasidaro dar suktesnis. Velnias, atsidūręs pragare, pasijunta kaip namie. Ar ne taip, Friušarai? – Nelaukdamas atsakymo Diuma toliau audė mintį: – Mūsų sukčius kalėjime pasisemia patirties ir pasidaro dar galingesnis. Bet šį kartą nukenčia ne niekuo dėti žmonės, o kiti kaliniai.

– O kaip tai turi įvykti? – vos girdimai paklausė Friušaras.

– Ko kalėjime labiausiai pasigestumėte? – į klausimą klausimu atsakė Diuma.

– Aš norėčiau... na, jei tektų tenai pakliūti, man reikėtų...

– Jūs esate vyras, Friušarai. Jums reikėtų moters. Naktys kalėjime šaltos ir nuobodžios. Taigi mūsų sukčius paperka sargus.

– O iš kur jis gauna pinigų?

– Kam pinigai, jeigu jis turi idėjų? Idėjų reikia, Friušarai! Jis pasikviečia prostitutę ir išnuomoja ją kitam kaliniui. Tomis pajamomis jis paperka sargus ir taip praturtėja, kad iškyla iki kalėjimo karalių. Aiškus daiktas, ir pats pasmaguriauja savo preke.

– Kaip šlykštu, – atsiduso Friušaras.

– Manote, šlykštu? Tada ši istorija yra kaip tik tai, ko mums ir reikia.

Ant laiptų pasigirdo žingsniai. Įėjo durininkas mėlyna livrėja, mažai tesiskiriantis nuo mėlynų tapetų.

– Kas yra, Mokė?

– Atvyko svečių, mesjė, – pranešė durininkas.

Montekristo rūmuose lankydavosi dvejopi svečiai. Vienus šeiminkas pakviesdavo pats ir su jais dieną pietaudavo, o naktimis keldavo bakchanalijas, kiti patys ateidavo ir reikalaudavo ko nors, ko Diuma nebūdavo pasirengęs ar neįstengdavo duoti.

– Juk esu jums, Mokė, įkalęs į galvą, kaip elgtis su visokiais trukdytojais.

Durininkas nusilenkė.

– Taip, mesjė. Bet šį kartą atvyko ponai iš banko ir net atsivedė šunį. Mūsų Napoleonas iš baimės visų akivaizdoje apsišlapino ir spruko į būdą.

Diuma nužingsniavo per patalpą. Prie durų atsigręžė į samdytus plunksnagraužius.

– Nėra pagrindo dėti plunksnų į šalį. Šį vakarą straipsniai turi būti spaustuvėje. „Le Mousquetaire“ pasirodo laiku ir be spragų. Rašykite, mieli ponai, rašykite!

Aleksandras Diuma įsakė durininkui nuvesti įsiveržėlius į baltąjį saloną. Pats skubiai įėjo į jį pro šonines duris ir įsitaisė raudona oda apmuštame fotelyje. Šis baldas buvo panašus į sostą. Diuma dažnai nukakdavo į Luvrą norėdamas įsižiūrėti, kokia poza istoriniai Prancūzijos karaliai prisistatydavo kitiems, sėdėdami ištainguose krėsluose. Laukdamas bankininkų Diuma pasirinko atsainią Liudviko XVIII laikyseną. Kairę ranką uždėjo ant šoninės atramos, o dešinę atsirėmė į pasivaikščiojimams skirtą lazda.

Patalpoje prie galinės sienos stovėjo iš pentelinio marmuro iškaltas šių namų šeimininko biustas. Dvigubai didesnis už gyvą žmogų, pavaizduotasis slaptinai žvelgė į lubas, kur sietynas skleidė krištolinę šviesą ir svaidė blyksnius ant poliruotų akmeninių grindų. Diuma mėgo šią kompoziciją. Kartais jam šmėkštelėdavo viltis, kad jo akmeninis atvaizdas nukreips į jį žvilgsnį ir ims jam kalbėti.

Koridoriuje buvo girdėti garsūs balsai, šuns lojimas ir gyvūno nagų krebždenimas į akmenines plyteles.

– Šuns negalima, mesjė, – protestavo Mokė. – Tik ne į rūmus!

Į baltąjį saloną vedė dviverės durys. Nuo viršaus iki apačios jos buvo sudalytos į daugybę mažų stiklinių langelių. Dabar už tų durų pasirodė du tamsiais drabužiais vilkintys vyriškiai. Jų pavidalai atrodė lyg sudaryti iš kvadratų. Diuma šypsojosi įsivaizduodamas, kad tuos paveikslėlius gali kaip dėlionėje sumaišyti, ir vieno pono galva atsidurs kito tarpkojyje. Jis tebekūrė žavingas variacijas, kai lankytojai patys atsidarė duris ir įžengė vidun.

– Mesjė Galoa, mesjė Odjė, – Diuma pažinojo svečius, tad linktelėjo. Bet neatsistojo.

– Diuma, – kreipėsi Odjė pavadintas bankininkas. Jo plaukai abiejose galvos pusėse karojo tarsi du balandžio sparnai. – Mūsų kantrybė trūko. Mokėkite pinigų! Arba pasirūpinsime, kad atsidurtumėte belangėje.

Pro pinigų reikalautojų kojas veržėsi šuo. Ūgio jis buvo šeimininkams virš kelių, kailis trumpo juodo plauko, šuva kaleno dantimis. Odjė laikė jį už trumpo pavadžio.

Diuma mostelėjo vyriškiams priėti arčiau ir sėstis prie balto stalo suapvalintais galais, stovinčio patalpos vidury. Vyrai nesiėjo. Bet padėtis netrukus pasikeis.

– Kiek jums dar esu skolingas? – pasidomėjo Diuma.

– Tris šimtus keturiasdešimt tūkstančių frankų. Kartu su palūkanomis, – atsakė Galoa.

– Ir dėl tokios sumos jūs baladojotės iš Paryžiaus? – nusistebėjo Diuma. – Jeigu jūsų banko tarnautojai dėl tokių niekų švaisto laiką, jūsų institucija turėtų augti kaip ant mielių. Nematau reikalo remti jūsų savo pinigais.

– Tai mūsų pinigai, Diuma, – pakėlė balsą Odjė.

Šuo taip pat piktai suurzgė ant šių namų šeimininko.

– Ir tai ne koks mažmožis. Žvakių liejikas mano gatvėje už šimtą tūkstančių frankų turėtų visą gyvenimą plušėti, – pridūrė Odjė.

– Kiek žvakių iš to galėtų išeiti? Tikriausiai jis galėtų jomis vieną naktį apšviesti visą Paryžių. Toks dalykas pavyksta tik rašytojams. Perduokite linkėjimus tam vyriokui, – nuskambėjo Diuma atsakymas. – Aš jam užsakysiu nulieti keturis šimtus lajinių žiburių. Tegu manoji pilis šviečia kaip mano mintys.

– Užteks plepėti! – pasigavo šuns tonaciją Galoa. – Šen pinigus, Diuma. Arba kviečiu žandarus.

Namų šeimininkas atsistojo ir žengė prie svečių. Banko tarnautojų galvos buvo ne ką aukščiau Diuma pečių. Diuma atsišlaupė ir įdėlbė žvilgsnį šuniui į akis. Tas pamažu liovėsi urzgęs ir netrukus visai nutilo. Diuma ėmė kasyti gyvūnui paausius. Atsidėkodamas šuo šiltu liežuviu palaižė jam smakrą.

– Paleiskite tą pasigailėjimo vertą gyvūną nuo pavadžio, – pasiūlė Diuma. – Tegu jis nesijaučia taip, kaip tas vargšas fantastas, kurio kamuoti čionai atsibeldėte.

Suskambėjo durų varpelis. Vėl pasirodė Mokė.

– Mesjė Diuma, turite viešnią. Tai madam Priunel. Atėjo su sūnumi ir skubiai prašo pagalbos. Ji laukia geltonajame salone.

O, nuostabūs Mokė! Jam visuomet ateina į galvą puikiausios idėjos, ir tinkamu metu.

– Mieli ponai, – kreipėsi Diuma į bankininkus, – mūsų pokalbis šiuokart baigtas. Damos, kuri šaukiasi pagalbos, nedera palikti vienos. *Au revoir*. Štai jums patarimas: netampykite šuns – ir manęs – už pasaito.

Suplasnojo Diuma apsiausto skvernai, ir jo kaip nebūta. Odjė dar spėjo sušukti laukšias jo grįžtančio, bet Diuma į tą grasinimą nekreipė dėmesio. Pinigų išmušinėtojo kantrybė trapi kaip banknotas: lengvai trūksta, lengvai plyšta. Odjė ir Galoa apniks nuobodulys, jie neištvers ir nešdinsis, iš kur atėję. *Ennuui*, mieli ponai, nuobodulys – štai rašytojo ginklas.

– Bravo, Mokė! – Diuma patapšnojo durininkui per petį.

Jis tik dabar pastebėjo, kad šio žmogelio livrėja jau gerokai apsitrynusi. Mokė vertas geresnio apdaro. Rytoj pat užsakys brangiausiam Paryžiaus siuvėjui puošnią uniformą tam puikiam žmogui.

– Mesjė! – ištarė durininkas.

– Puiki idėja, Mokė, – nusijuokė Diuma, vienos rankos kumštį trindamas į kitos delną. Jo neklusnūs plaukai buvo išsidraikę bangomis. – „Madam Priunel laukia jūsų geltonajame salone.“ Geriau net aš nebūčiau sugalvojęs.

– Bet tai tiesa, mesjė, – droviai atsakė Mokė. – Ji atėjo su sūnumi Anri ir yra labai susijaudinusi.

Diuma pakėlė akis į dangų.

– Mintį apie livrėją galite mesti iš galvos, Mokė! – Ir, sutrikusiam durininkui žvelgiant į savo tarnybinį apdarą, Diuma skubiai nužingsniavo į geltonąjį saloną.